

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

FELELŐS SZERKESZTŐ

JUHÁSZ DEZSŐ

A 117. KÖTET MUTATÓJA

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG, BUDAPEST

2021

TARTALOM

BÁBA BARBARA: A jelenkori nyelvjárási adatok történeti dialektológiai forrásértéke	23
BALÁZS GÉZA: Voigt Vilmos 80 éves	239
BÁNRETI ZOLTÁN: Kiefer Ferenc (1931–2020)	109
BARANYINÉ KÓCZY JUDIT: A testrésznevek metaforikus kiterjesztésének kulturális variáciája	257
BÁRDOSI VILMOS: Fábán Zsuzsanna 70 éves	243
BENCZE M. ILDIKÓ: Benő Attila – Péntek János szerk., Kognitív és pszicholingvisztikai szempontok a nyelvi érintkezések vizsgálatában	367
BÜKY LÁSZLÓ: <i>Vexir és bösztör</i>	193
CSONTOS NÓRA: A szövegszerveződésre irányuló metapragmatikai reflexiók a tudomány szakszövegeiben	278
CSÚCS SÁNDOR: Keresztes László 80 éves	509
DÉR CSILLA ILONA: Kugler Nóra, Az összetett mondat	96
DUDICS LAKATOS KATALIN: Kárpátaljai magyar iskolások nyelvjárási attitűdjének alakulása egy megismételt kérdőíves gyűjtés alapján	346
FARKAS TAMÁS: Szathmári István emlékezete	5
FORGÁCS TAMÁS: <i>Balázs iszákja</i> . Ismeretlen frazémák azonosításának és értelmezésének módszertani kérdései	60
– Búcsú Szabó Józseftől (1940–2020)	112
– Adalékok egy, a <i>kasza</i> komponens köré épülő szóláscsoport történetéhez	466
GRÉCZI-ZSOLDOS ENIKŐ: Egy palóc misszilis a 17. századból	375
– Pomozi Péter szerk., Palóc olvasókönyv. Nyelvi és irodalmi kalandozások	502
HAADER LEA: Szegek és torkok – avagy ismét a <i>feze</i>	332
HELTAINÉ NAGY ERZSÉBET: Két új nyelvművelő gyűjteményről és a nyelvművelésről	70
HOFFMANN ISTVÁN: Magyar névkutatás: irányok és perspektívák	385
HONTI LÁSZLÓ: Csepregi Márta 70 éves	114
HOSSZÚ GÁBOR (ZELLIGER ERZSÉBETTEL): A Szarvasi tütartó felirata	403
ISTÓK BÉLA (LŐRINCZ GÁBORRAL): A társadalmi változás nyelvi aspektusai	101
JUHÁSZ DEZSŐ: Beszámoló a Magyar Nyelvtudományi Társaság 2020. évi tevékenységéről	106
KICSI SÁNDOR ANDRÁS: A magyar számlálószókról	184
– Pedz	482
KISS JENŐ: Búcsú Szathmári Istvántól	2
– Centenárium emlékezés Deme Lászlóra, a dialektológusra	199
– Péntek János 80 éves	235
– Jochen A. Bär – Anja Lobenstein-Reichmann – Jörg Riecke, Handbuch Sprache in der Geschichte	363
LŐRINCZ GÁBOR (ISTÓK BÉLÁVAL): A társadalmi változás nyelvi aspektusai	101
LUDÁNYI BRIGITTA: Az Érdy-kódex Szent Anna fejezete. Betűhű közlés jegyzetekkel, olvasattal és értelmezéssel. 1., 2. rész	118, 245
A Magyar Nyelvtudományi Társaság választmányának nyilatkozata a Magyar Nyelvőr ügyében	374
MARKÓ ALEXANDRA (C. VLADÁR ZSUZSÁVAL): A szegmentumok bemutatása a régi Magyar grammatikákban. 1., 2. rész	38, 174
MÁRKUS ÉVA: Alexandra N. Lenz – Philipp Stöckle Hrsg., Germanistische Dialektlexikographie zu Beginn des 21. Jahrhunderts	208

MOLNÁR ZOLTÁN MIKLÓS: Adalékok a <i>leh</i> 'lehelet' főnév újabb magyar kori történetéhez	193
A. MOLNÁR FERENC: Megjegyzések a Vizsolyi biblia nyelvéről	51
NAGY L. JÁNOS: Békési Imre (1936–2021)	228
– Deme László száz esztendeje	355
E. NAGY KATALIN: Bauko János, Társadalom és névhasználat. Magyar névtani kutatások Szlovákiában	93
NÉMETH DÁNIEL: Pusztay János, Még mindig „ugor–török háború”. Fejezetek a magyar nyelvhasználat történetéből	217
NÉMETH MIKLÓS: Susan Gal, A nyelv politikája. Nyelvi antropológiai tanulmányok	203
PÁL HELÉN: A nyelvjárásek a mai magyar szépirodalomban	81
PARAPATICS ANDREA: Egy új szombathelyi nyelvészeti sorozat első köteteiről	506
PELCZÉDER KATALIN: A <i>séd</i> és ami körülötte folyik. A <i>séd</i> földrajzi köznévi etimológiai és történeti vizsgálata. 1., 2. rész	332, 473
PÉTER MIHÁLY: Struktúrája teszi-e a verset műalkotássá?	191
PETHŐ JÓZSEF: Végső búcsú Kemény Gábortól	224
POMÁZI BENCE: Grammatikalizációs ösvények a <i>-nak/-nek</i> rag jelentéshálózatában	446
PRESINSZKY KÁROLY (TOLCSVAI NAGY GÁBORRAL): A nyelvjárási adatközlők nyelvi konstruálása. Esettanulmány a szlovákiai magyar nyelvjárási hangskönyv szövegeiből	485
SÁNDOR ANNA: A magyar nyelv Romániában (Erdélyben)	129
SCHIRM ANITA: Dér Csilla Ilona, Diskurzusjelölők és társulásaik a magyar nyelvben	220
SENGA TORU: A románok nevei Anonymus gesztájában és ami körülöttük van. 1., 2., 3. rész	10, 144, 309
SZABÓ ÉVA: A hiperbola és litotézis funkciói magyar nyelvű egyetemisták diskurzuskiegészítési tesztjeinek eredményeiben. 1., 2. rész	298, 431
SZILI KATALIN: Az <i>eljárászat</i> , <i>elnekelget</i> -féle alakok aspektuális megítéléséről	158
TÁTRAI SZILÁRD: Emlékezés Szathmári Istvánra	7
TOLCSVAI NAGY GÁBOR (PRESINSZKY KÁROLYVAL): A nyelvjárási adatközlők nyelvi konstruálása. Esettanulmány a szlovákiai magyar hangskönyv szövegeiből	485
TÓTH PÉTER: A magyar nyelvjárásek napja	105
VÖRÖS OTTÓ: Búcsú Szabó Gézáttól (1934–2021)	374
C. VLADÁR ZSUZSA (MARKÓ ALEXANDRÁVAL): A szegmentumok bemutatása a régi magyar grammatikákban. 1., 2. rész	38, 174
ZELLIGER ERZSÉBET (HOSSZÚ GÁBORRAL): A Szarvasi tütártó felirata	403
Élőnyelv	81, 346, 485
Kiseb közlemények	51, 184
Különfélék	105
Nyelvművelés	70
Nyelvtörténeti adatok	118, 245, 375
Számunk szerzői	127, 255, 383, 512
Szemle	93, 203, 363, 502
Szó- és szólásmagyarázatok	60, 193, 332, 466
Társasági ügyek	106, 224, 374, 509
Tudománytörténet	199, 355

SZÓ- ÉS TÁRGYMUTATÓ

- Adamikné Jászó Anna, A gondolatokhoz odataláló nyelv 70–80
aktuális német tájszótári munkálatok 208–216
- Alexandra N. Lenz – Philipp Stöckle Hrsg., Germanistische Dialektlexikographie zu Beginn des 21. Jahrhunderts 208–216
állandósult kifejezések 60–69
- Balázs iszákja* frazéma 60–69
- Bauko János, Társadalom és névhasználat 93–96
- Békési Imre 228–235
- Benő Attila – Péntek János szerk., Kognitív és pszicholingvisztikai szempontok a nyelvi érintkezések vizsgálatában 367–373
- Biblia és zsolnárok hatása Ady nyelvezetére 54–56
- Blachii, Blasii* névalakok Anonymusnál 11–16, 145–157, 309–319
- bösztör, bösztörködik 193–196
- Csepregi Márta 114–117
- datívuszrag 446–465
delimitatívumok aspektuális besorolása 158–173
- Deme László, a dialektológus 199–202
- Deme László munkássága 1941–1981 355–358
- Deme László tevékenysége 1981–2011 357–360
- Dér Csilla Ilona, Diskurzusjelölők és társulásaik a magyar nyelvben 220–224
digitális névtani adatbázisok 394, 397
diskurzusdeixis 278–294
diskurzusjelölők 278–297
- el-* igekötő aspektuális tulajdonságai 158–170
- ELTE Szombathelyi Magyar Nyelvtudományi Tanszékének Kiadványai 506–509
- erdélyi magyarok kétnyelvűsége 139–141
Érdy-kódex Szent Anna fejezete 118–126, 245–253
- Fábián Zsuzsanna 243–244
feze 332–336
figura etymologicák nyomatékosító funkciója 53–57
fonetikai terminológia 174–180
fordítás 370–372
funkcionális kognitív mondatn 96–101
- grammatikalizáció mint nyelvi változás 446–465
- Hajba Renáta, Regionális nyelvhasználat Szombathelyen 506–508
határon túli magyar nyelv 85–90
helynévkutatás 395–398
hiperbola és litotész funkciói diskurzuskiegészítéses tesztek eredményeiben 298–308, 431–445
hiperbola és litotész pragmatikai megközelítése 302–305
hiperbola pragmatikai funkciója 431–437
- jelenkori nyelvjárási adatoknak a korai ómagyar korra vonatkoztatása 25–34
jelenkori nyelvjárási adatok történeti dialektológiai forrásértéke 23–37
- Jochen A. Bär – Anja Lobenstein-Reichmann – Jörg Riecke Hrsg., Handbuch Sprache in der Geschichte 363–366
- kárpátaljai magyar iskolások nyelve 346–354
kárpátaljai magyar nyelvjáráskutatás 508–509
- Kárpát-medencei rovás 403–430
kasza elemet tartalmazó régi magyar szólások 466–472
- Kemény Gábor 224–227
- Kemény Gábor, Tanuljunk magyarul is! 71–80

- Keresztes László 509–512
 kétnyelvűség 367–373
 Kiefer Ferenc 109–112
 Kugler Nóra, Az összetett mondat 96–101
- litotész pragmatikai funkciója 437–440
- magyar névtani kutatások Szlovákiában 93–96
 A magyar nyelvjárások napja 105–106
 A magyar nyelv Romániában (Erdélyben) 129–143
 magyar nyelv romániai (erdélyi) helyzete 129–143
 Magyar Nyelvtudományi Társaság 2020. évi tevékenysége 106–109
 Magyar Nyelvtudományi Társaság választmányának nyilatkozata a Magyar Nyelvőr ügyében 374
 magyar onomasztika a 21. században 385–402
 magyar számlálósók 184–190
 Magyar Történelmi Generatív Szintaxis korpuszadatainak felhasználása funkcionális kognitív elemzésre 448–465
- nak/-nek* rag grammatikalizációja 446–465
-nak/-nek rag jelentéskiterjesztődése 447–465
 nyelvi benyomáskeltés 305–308, 431–441
 nyelvi érintkezések vizsgálata 367–373
 nyelvjárási írásbeliség 81–90
 nyelvjárások a szépirodalom nyelvében 81–90
 nyelvművelés 70–80
 nyelvtörténet, a nyelvtörténet kutatása 363–366
- oláh 10–17, 20, 319
 olasz 10, 13, 20, 150–151, 319
 osztályozó számlálósók 184–185
- összetett mondat 96–101
 ő-zés 24–37
- palóc nyelvjárás 503–505
 palóc olvasókönyv 502–506
 pedz 482–484
 Péntek János 235–239
- Pomozi Péter szerk., Palóc olvasókönyv 502–506
 Pusztay János, Még mindig „ugor–török háború” 217–219
- romániai nyelvpolitikai helyzet 135–136
 román kisebbségi politika nyelvi hatása 131–141
 románok nevei Anonymus gesztájában 10–22, 144–157, 309–319
- séd* földrajzi köznévi 336–345, 473–482
séd előfordulása helynevekben 339–340, 473–474
séd jelentése 340–345
 spontán beszédszövegek dialektológiai elemzése 485–501
 struktúra és tartalom viszonya a versben 191–192
- Susan Gal, A nyelv politikája 203–208
 Szabó Géza 374–375
 Szabó József 112–114
 számlálósók poliszémiája 188–189
 Szarvasi tütartó felirata 403–430
 Szarvasi tütartó feliratának írásinformatikai összefüggései 413–423
 Szathmári István élete, munkássága 1–9
 szegmentumok leírása 17–18. századi magyar grammatikákban 174–180
 szegmentumok terminológiája régi magyar nyelvtanainkban 38–50
 személynévkutatás 393–395
 Szlovákiai Magyar Hangoskönyv szövegei 485–498
 szlovákiai magyar nyelvjárások jelentéstani jellemzőinek komplex szemantikai elemzése 485–501
 szólásmagyarázat 60–69, 466–472
 szombathelyi regionális köznyelv 506–508
 szövegszerveződésre irányuló metapragmatikai reflexiók 278–294
- terminativitás mint aspektuális jegy 164–173
 testrésznevek metaforikus kiterjesztése 257–277
 17. századi palóc misszilis 375–382
 Tóth Péter, Nyelvjárási és tudománytörténeti tanulmányok 508–509

töltelékszók 221
tudomány szakszövegei 278–294
tudománytörténet 355–362, 385–402, 508–
509
tű varázsereje a néphagyományban 412–413

Veszelszki Ágnes, Karanténszótár 101–104
vexír 194–196
Vízolyi biblia nyelve 51–59
vlach 10, 317
Voigt Vilmos 239–242

KISS GABRIELLA

